

Πιστοποίηση στην αιμοκάθαρση: ούτε όσο το μανικιούρ

Δημήτριος Κιρμιζής

FRCP, PG Cert Diabetes, MSc Transplant, PhD, RCP accredited educator

Πρόεδρος Δ.Σ. EN.I.N.

Consultant Nephrologist

Home therapies lead (Colchester site), East Suffolk & North Essex NHS Foundation Trust, U.K.

Clinical Post CCT Associate Lecturer, Anglia Ruskin University, U.K.

Στα πλαίσια των ενεργειών μας για την προεידοποίηση των αρμόδιων φορέων για τα κενά ασφαλείας της υπουργικής απόφασης του 2024 για τη λεγόμενη «πιστοποίηση» των Παθολόγων και Καρδιολόγων στην Αιμοκάθαρση, το Δ.Σ. της ENIN είχε θέσει τις ενστάσεις της για το θέμα στον Υπουργό Υγείας, σε συνάντηση και αλληλογραφία που ακολούθησε μέσα στο 2024. Σε επιστολή δε που απέστειλε στον Υπουργό στις 20/11/2024, η ENIN κατέθεσε συγκεκριμένες προτάσεις της για την εξειδίκευση της ρύθμισης που θα επιτρέψουν την ασφαλή αλλά και δεοντολογική εργασία Παθολόγων και Καρδιολόγων σε ιδιωτικές Μονάδες Αιμοκάθαρσης. Επιπλέον, το Δ.Σ. εξέθεσε τις ενστάσεις του και τις θέσεις του επί του θέματος σε σειρά επαφών και συναντήσεων με το Προεδρείο του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, ως το αρμόδιο συμβουλευτικό φορέα της πολιτείας πάνω στις ιατρικές ειδικότητες αλλά και στην ασφάλεια των ασθενών. Ο Π.Ι.Σ. συμμερίζεται τις ανησυχίες της ENIN για την προχειρότητα και τις ασάφειες της εν λόγω υπουργικής απόφασης, και με την υπ' αριθμ. 6859 επιστολή που απηύθυνε προς το ΚΕ.Σ.Υ. και τον Υπουργό Υγείας στις 27-2-2025 τους ζητά να επανεξετάσουν το θέμα, καθώς «η 3μηνη εκπαίδευση στη Νεφρολογία, που προβλέπει ως προϋπόθεση για την απασχόλησή τους στις Μονάδες αυτές χωρίς επίβλεψη από ειδικό Νεφρολόγο, δεν εξασφαλίζει την ποιότητα των ιατρικών υπηρεσιών» σημειώνοντας ότι στη χώρα μας δεν αντιμετωπίζουμε έλλειψη ειδικών ιατρών.

Πώς όμως κατέληξε το Υπουργείο σε μια ρύθμιση τέτοιας προχειρότητας; Ο ίδιος ο Υπουργός μας παρέπεμψε στους συμβούλους του, συμπεριλαμβανομένου του ΚΕ.Σ.Υ. Από την ενημέρωση που λάβαμε από παράγοντες του ΚΕ.Σ.Υ., στη γνωμοδότηση συμμετείχαν εκπρόσωποι της ΕΝΕ, ουδείς όμως θεσμικός εκπρόσωπος των ιδιωτών Νεφρολόγων. Αυτό δεν θα μας έκανε καμία εντύπωση, καθώς μέχρι σήμερα οι διοικούντες την ΕΝΕ φιλοδοξούν να αποφασίζουν για τους ιδιώτες Νεφρολόγους, χωρίς φυσικά να τους εκπροσωπούν επαγγελματικά.

Ποιός όμως υπήρξε ο ρόλος των συμβούλων του Υπουργείου; Δυστυχώς, τα τελευταία χρόνια όχι μόνο δεν είδαμε καμία αντίδραση των Δ.Σ. της ΕΝΕ στη ρύθμιση αυτή αλλά, αντίθετα, συμμετείχαν ενεργά στη διαμόρφωση αυτής της νομοθετικής ρύθμισης, αγνοώντας επιδεικτικά τις ενστάσεις και τις προτάσεις του Δ.Σ. της ENIN που τους είχαν ήδη γνωστοποιηθεί εγγράφως. Οι εισηγητές λοιπόν της ρύθμισης απεφάνθησαν ότι 3 μήνες, δηλ. **60 εργάσιμες ημέρες (ή και λιγότερες)**, «εκπαίδευσης», το περιεχόμενο της οποίας ούτε καν προσδιορίζεται, και χωρίς την προϋπόθεση επιτυχίας σε εξετάσεις στο τέλος της εκπαίδευσης, είναι αρκετοί για να αποκτήσει ένας γιατρός άλλης ειδικότητας τις θεωρητικές γνώσεις και την κλινική εμπειρία ώστε να εργάζεται αυτόνομα σε ιδιωτική Μονάδα Αιμοκάθαρσης.

Ο Π.Ι.Σ. συμμερίζεται τις ανησυχίες της ENIN .. και ζητά να επανεξετάσουν το θέμα, καθώς «η 3μηνη εκπαίδευση στη Νεφρολογία, που προβλέπει ως προϋπόθεση για την απασχόλησή τους στις Μονάδες αυτές χωρίς επίβλεψη από ειδικό Νεφρολόγο, δεν εξασφαλίζει την ποιότητα των ιατρικών υπηρεσιών»...

Οι πιστοποιημένοι γιατροί θα κληθούν να αναλάβουν αυτόνομα τη φροντίδα αιμοκαθαιρόμενων νεφροπαθών, να διαγιγνώσκουν και να επιλύουν τα ιατρικά προβλήματα και τις επιπλοκές τους, μετά από fast-track εκπαίδευση αμφιβόλου ποιότητας διάρκειας 60 ημερών ή και λιγότερο! Δεν προβληματίζει τους εισηγητές καθόλου ότι διεθνώς δεν υπάρχει εκπαίδευση ιατρών ή νοσηλευτών στην αιμοκάθαρση βραχύτερη από 6 μήνες, ούτε και ότι από το νόμο η εκπαίδευση των ειδικευόμενων Νεφρολόγων στην αιμοκάθαρση διαρκεί 6 μήνες κατ'ελάχιστο, και μάλιστα στα πλαίσια εντατικής εξαετούς εκπαίδευσης στην ειδικότητα. Δεν τους προβληματίζει καθόλου ότι ο αυτοσχεδιασμός αυτός, δηλ. η πιστοποίηση μετά από ακαθόριστη ταχύρρυθμη εκπαίδευση χωρίς σαφές πρόγραμμα σπουδών (curriculum), χωρίς log-book και χωρίς την προϋπόθεση επιτυχίας σε εξετάσεις στο τέλος της

Η ENIN συνιστά στις ιδιωτικές Μονάδες Αιμοκάθαρσης να αποφύγουν προς το παρόν την λύση των «πιστοποιημένων» Παθολόγων και Καρδιολόγων, καθώς υπό τις παρούσες συνθήκες ανεπαρκούς εκπαίδευσης και έλλειψης εξετάσεων, το μέτρο αυτό δεν συμβάλλει στην υποστήριξη της ασφάλειας των ασθενών και της ποιότητας των Νεφρολογικών υπηρεσιών, όπως αποφάνθηκε και ο Π.Ι.Σ...

εκπαίδευσης είναι παγκόσμια πρωτοτυπία, ασύμβατη με τα σύγχρονα, διεθνώς καθιερωμένα πρότυπα μεταπτυχιακής ιατρικής εκπαίδευσης, όπως ορίζονται από την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ιατρικής Εκπαίδευσης (WFME)¹, κύρια σημεία της οποίας πρέπει να είναι τα εξής

- Το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών σε όλους τους τομείς θα πρέπει να είναι επαρκώς ανεπτυγμένο ώστε να επιτρέπει στον μεταπτυχιακό ιατρό να επιτυγχάνει τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα του προγράμματος σπουδών, να παρέχει ασφαλή φροντίδα ασθενών ή εργαστηριακές υπηρεσίες κατά τη διάρκεια της μεταπτυχιακής ιατρικής εκπαίδευσης και να προχωρά με ασφάλεια στην ανεξάρτητη άσκηση του επαγγέλματος.
- Τα προγράμματα σπουδών μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με το πρόγραμμα μεταπτυχιακής ιατρικής εκπαίδευσης στο σύνολό του, τη χώρα και το πλαίσιο, αλλά όλα είναι πιθανό να περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων:
 - Την επιστημονική και πρακτική βάση της ειδικότητας, συμπεριλαμβανομένου του εύρους των παθήσεων που πρέπει να διαγνωστούν και να αντιμετωπιστούν.
 - Κλινικές επιστήμες και δεξιότητες που περιλαμβάνουν τις γνώσεις και τις σχετικές επαγγελματικές δεξιότητες που απαιτούνται για να αναλάβει ο μεταπτυχιακός ιατρός την κατάλληλη ευθύνη για τη φροντίδα των ασθενών κατά τη διάρκεια της μεταπτυχιακής ιατρικής εκπαίδευσης και κατά τη μετάβαση στην ανεξάρτητη πρακτική.
- Στο πλαίσιο της μεταπτυχιακής ιατρικής εκπαίδευσης, πρέπει να υπάρχει ένα σύστημα αξιολόγησης, το οποίο να ενσωματώνει πολλαπλές αξιολογήσεις που επιτυγχάνουν τους σκοπούς του υπεύθυνου φορέα και των ενδιαφερόμενων μερών του.
- Το πρόγραμμα πρέπει να διαθέτει μια σειρά αξιολογήσεων που να αφορούν την ανάπτυξη του μεταπτυχιακού ιατρού στην ειδικότητα που έχει επιλέξει, καθώς και τα επίπεδα ικανότητας και απόδοσης που πρέπει να επιτύχει ο μεταπτυχιακός ιατρός πριν προχωρήσει σε αυξημένη ευθύνη για τη φροντίδα των ασθενών. Η παρατήρηση των μεταπτυχιακών ιατρών στην παροχή κλινικών υπηρεσιών θα πρέπει να είναι κεντρικής σημασίας για το σύστημα, δεδομένου του στόχου του να διασφαλίσει την ετοιμότητα για ανεξάρτητη πρακτική άσκηση.

Το εκπληκτικό είναι ότι οι εισηγητές της ρύθμισης αυτής, είτε σύμβουλοι Νεφρολόγοι, είτε το ίδιο το ΚΕ.Σ.Υ., δε φαίνεται να συνειδητοποιούν τη σοβαρή επίπτωση που μπορεί να έχουν οι επιπτώσεις εισηγήσεις τους στην ίδια την ποιότητα των υπηρεσιών και την ασφάλεια των ασθενών. Χαρακτηριστικό της προχειρότητας της εν λόγω ρύθμισης, είναι το γεγονός ότι η προβλεπόμενη «εκπαίδευση» υπολείπεται ακό-

μη και της προβλεπόμενης από το νόμο εκπαίδευσης των κομμωτών και των τεχνιτών περιποίησης χεριών και ποδιών (μανικιούρ-πεντικιούρ), που διαρκεί κατ' ελάχιστο 6 μήνες, αμφότερες δε πιστοποιήσεις προϋποθέτουν την επιτυχία σε εξετάσεις στο τέλος της εκπαίδευσης.

... η προβλεπόμενη «εκπαίδευση» υπολείπεται ακόμη και της προβλεπόμενης από το νόμο εκπαίδευσης των κομμωτών και των τεχνιτών περιποίησης χεριών και ποδιών (μανικιούρ-πεντικιούρ)...

Συμπερασματικά, οι σύμβουλοι του Υπουργείου και εισηγητές της Πιστοποίησης στην αιμοκάθαρση, με την παρούσα μορφή της, με τις αστοχίες ή τις εσκεμμένες ενέργειές τους, priμοδοτούν την ήσσονα εκπαίδευση και τη βιαστική πιστοποίηση μετά από προσχηματική εκπαίδευση «του ποδαριού», θέτοντας αφενός την ασφάλεια των ασθενών σε δεύτερη προτεραιότητα, δρομολογώντας αφετέρου την επαγγελματική υποβάθμιση των ιδιωτών Νεφρολόγων, στηρίζοντας ρυθμίσεις που εμφανώς εισάγουν απροκάλυπτα τον αθέμιτο ανταγωνισμό στις ιδιωτικές Μονάδες. Εάν τα τελευταία Δ.Σ. της ΕΝΕ συμμετείχαν στην εν λόγω ρύθμιση, πολύ φοβάμαι ότι αυτό που κατάφεραν ήταν να συμβάλουν στην επαγγελματική υποβάθμιση των ιδιωτών Νεφρολόγων, σε σαφή παραβίαση του ίδιου του Καταστατικού της ΕΝΕ. Θα περιμέναμε από το Υπουργείο και το ΚΕ.Σ.Υ. να συζητούν με την ENIN, θεσμικό επαγγελματικό όργανο των ιδιωτών Νεφρολόγων, παρά να επιλέγουν συμβούλους που όχι μόνο δεν εκπροσωπούν κανέναν θεσμικά, αλλά και που σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν εμφανή αντικρουόμενα συμφέροντα.

Η ENIN θα συνεχίσει να δίνει τη μάχη για την εξυγίανση της Νεφρολογίας στη χώρα μας, με πρωταρχικό μέλημα την ασφάλεια των ασθενών μας, την επαγγελματική στήριξη των ιδιωτών Νεφρολόγων, και την ποιότητα των νεφρολογικών υπηρεσιών κατά τα διεθνή πρότυπα. Η ENIN συνιστά στις ιδιωτικές Μονάδες Αιμοκάθαρσης να αποφύγουν προς το παρόν την λύση των «πιστοποιημένων» Παθολόγων και Καρδιολόγων, καθώς υπό τις παρούσες συνθήκες ανεπαρκούς εκπαίδευσης και έλλειψης εξετάσεων, το μέτρο αυτό δεν συμβάλλει στην υποστήριξη της ασφάλειας των ασθενών και της ποιότητας των Νεφρολογικών υπηρεσιών, όπως αποφάνθηκε και ο Π.Ι.Σ. Η ENIN επεξεργάζεται συνολική πρόταση για τα ποιοτικά κριτήρια που πρέπει να ισχύουν στις ιδιωτικές Μονάδες αιμοκάθαρσης, καλούμε δε το Υπουργείο και το ΚΕ.Σ.Υ. για μια ακόμη φορά σε διάλογο για την εξειδίκευση του μέτρου με τρόπο που θα εξασφαλίζει την ποιότητα της εκπαίδευσης και την ορθολογική χρήση του από τις ιδιωτικές Μονάδες.

¹WFME Global standards for quality improvement of medical education. The 2023 Revision. Διατίθεται στο: <https://wfme.org/standards/pgme>